

5773



## Torah from Around the World

קמחאין תרהאין ואם תרהאין קמחאין אם

*Zonder levensonderhoud is er geen Tora  
en zonder Tora is er geen levensonderhoud.  
(R. Eleazar ben Azarja, Pirké Avot 3:21)*

Sjabbat 16 maart 2013 / 5 nisan 5773  
Sidra Wajikra, Wajikra [Leviticus] 1:1-5:26  
Tanach blz. 197-205  
Haftara: Malachi 2:1-3:4  
Tanach blz. 1231-1232

*Commentaar: rabbijn John Levi, emeritus rabbijn van Temple Beth Israel, Melbourne, Australië.*

*Vertaling: Tamarah Benima  
[Het Engelse origineel](#)*

---

Er is een onophoudelijke strijd tussen Sjemot/Exodus en Wajikra/Leviticus. Het boek Sjemot bevat drama met een grote D. Het neemt ons mee van het vertrek uit Egypte naar de Openbaring op de berg Sinaï. Het verplettert, met de episode met het gouden kalf, onze hoop, en confronteert ons met de strijd tussen de strenge wetgever en zijn hardnekkige volk. In Sjemot krijgen we de complexe wetten die het leven van het joodse volk vorm zullen geven.

Het derde boek van de Tora, Wajikra, verschilt daar diepgaand van. Wajikra houdt zich bezig met de verplichtingen van de priesters in het Tabernakel, tegenover de gemeenschap en in de Tempel. Volgens de traditie wordt dit boek *Torat Kohaniem* – de Priesterlijke Codex – genoemd. De haftara voor deze Sjabbat, een stuk uit Deutero-Jesaja (Jesaja 43:21 – 44:23), maakt duidelijk dat de offers zelfs in de bijbelse tijden zeer problematisch waren. De profeet Jesaja stelt: „*Je hebt niet aan Mij je schapen geofferd, Mij met je offers geen eer bewezen.*” (Jesaja 43:23)

De rabbijnen van de *midrasj* verwonderen zich erover dat het derde boek van de Tora begint met de woorden: „*De Eeuwige riep Mosjé.*” (Wajikra 1:1) Het Hebreeuwse werkwoord 'riep' (*kara*, waarvan *jikra* een vorm is) wordt ook gebruikt in de betekenis van 'lees'/'las'. In stilte lezen is een moderne uitvinding, zoals iedereen die ooit een traditionele *jesjiwa* of een islamitische *madrasa* heeft bezocht, weet. Opstijgend uit het lawaai van de rijkelijk gedecoreerde Tent van Samenkomst komt een dwingende stem, die tot Mosjé roept.

In een wereld die wordt geregeerd door een universele en creatieve God lijkt het offeren van dieren, olie en meel onbelangrijk. In bijbelse tijden, echter, waren zij onvoorstelbaar betekenisvol. In de landelijke omgeving waarin een leven onder de bestaansgrens normaal was, zorgde elk offer voor ontbering. In het hoofd van iedereen die een offer bracht voor het heiligdom, moet de vraag hebben rondgespookt naar de effectiviteit van het offer. De profeet Jesaja legt het duidelijk uit: „Ik, Ik ben het, die omwille van Zichzelf je misdaden tenietdoet en je zonden vergeeft.” (Jesaja-43:25). Veel later erkende de grote leraar Maimonides dat het offersysteem een fase was op weg naar gebed en spirituele inspanningen.

De altijd inventieve leraren van de *midrasj* richtten onze aandacht op het werkwoord 'wajikra' waarmee het boek Wajikra opent. Zij vroegen zich af waarom God Mosjé moest roepen. Luisterde hij niet? Mosjé was toch een student die oplette? Zij legden uit dat de situatie vergelijkbaar was met de architect van een koning die een paleis ontwerpt en in de hallen en ruimten overal de naam van de koning laat schrijven. Als de koning eindelijk het paleis binnenkomt voelt hij zich in verlegenheid gebracht en roept tegen de architect dat hij moet binnenkomen en zijn plek moet innemen in het gebouw dat hij heeft opgetrokken. Vervolgens geven de *midrasj*-leraren een andere uitleg (en nog een en nog een). Het is als een koning die een van zijn provincies bezoekt en ontdekt dat de gouverneur ontbreekt. Waar is hij? Hij is druk bezig met het opstellen van regels voor de onderdanen van de koning. Zo druk bezig, dat de koning hem met luide stem moet roepen om zijn aandacht te krijgen. En inderdaad, het boek Wajikra staat vol met dergelijke, gedetailleerde instructies. Het werkwoord 'wajikra' waarmee het boek opent, vertelt ons wat er komen gaat.

Er was een ingrijpende religieuze revolutie voor nodig om alle hoge plaatsen, heilige bossen en altaren van steen en hout te ontmantelen en de eredienst op de Tempelberg te centraliseren. De Priesterlijke Codex maakte onderdeel uit van deze revolutie, die plaatsvond in de zevende eeuw voor de gebruikelijke jaartelling. Tweeduizend jaar geleden, toen de Tempel niet langer bestond, raakte de heilige codex in onbruik en bleef de synagoge als plaats voor de eredienst aan God over. Het was (bijna) letterlijk zo dat de lessenaar en het gebedenboek de plek van het altaar en het idee van offer innamen. Die verandering kwam niet zonder pijn en diep verdriet tot stand, maar het volk begreep dat de klok niet teruggedraaid kon worden.

Nu we leven in een *global village* – een wereld als dorp – zijn we dagelijks getuige van de overwinningen en het falen van de mens. Het internet maakt de hele wereld tot een eenheid. De schokkende foto's van gebeurtenissen tijdens de 'Arabische Lente' in de hele islamitische wereld doen werkelijk het bloed stollen. De wereld kijkt hoe, van Libië en Egypte tot Syrië en Irak, ieder van die samenlevingen van de ene gewelddaad naar de andere strompelt. Om het nog erger te maken gebeurt dit alles net over het hek met Israël. Wat zou er gebeuren met de mensen in Galilea als het Syrische Leger niet op de Golan Hoogten zou zijn tegengehouden? We kunnen ons ook afvragen hoeveel eeuwen voorbij moeten gaan voordat het humanisme zonder mitsen en maren, dat zo duidelijk in de Tora wordt verwoord, en het proces van zijn ontwikkeling, begrepen wordt door alle volkeren en alle religieuze beschavingen.

Waarom lezen we dit derde boek van de Tora dan? Zijn boodschap is zo verschillend van alles wat er aan vooraf is gegaan. Dit boek gaat niet alleen over bloed en wierook, ziekte en de rituelen van de priesters. Het verbindt mensen met de essentie van wat hen bezighoudt. Het is een verbinding met ons verleden. En als we nauwkeurig opletten, kunnen we horen hoe God ons roept.